No. 843. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 24 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaats ruimte meer.

AMSTERDAM, 23 Januarij.

Met de mededeeling der afzonderlijke Nota van den baron van Hugenpoth zijn wij heden aan het einde gekomen der Stukken, betreffende den arbeid der Commissie van 12 Nov. 1840. Onze lezers weten welke aanzienlijke plaatsruimte wij aan deze Stukken hebben afgestaan: hebben wij wél gedaan met hun deze stukken zoozeer in 't breede te doen kennen?

Afgaande op de vele ons dezer dagen gewordene dankbetuigingen van achtingswaardige en allezins bevoegde mannen, voor de uitvoerigheid, waarmede wij de door den minister Thorbecke openbaar gemaakte Stukken hebben doen kennen, mogen wij ons geluk wenschen, deze niet alleen voor de historie hoogst belangrijke bescheiden op eenigzins volledige wijze ter openbare kennis te hebben gebragt. Wanneer het lang verwachte en met onze vurigste wenschen afgevraagde Ontwerp van Wet ter regeling van het lager onderwijs zal zijn ingediend, zal het blijken, welk veelzijdig nut het kan hebben in de gelegenheid te zijn een terugblik te werpen op de letterlijke tekst, hetzij van het Rapport der Commissie, hetzij van de afzonderlijke Nota's of van de daaraan toegevoegde Bijlagen. — De publicatie dezer stukken is echter, ook volgens het algemeen ons bekend geworden gevoelen, daarenboven nog van hoog gewigt om eene andere reden. Wij houden niet van recriminatien. Wij meenen vrede en eendragtige zamenwerking ten goede op hoogen prijs te schatten, en verklaarde tegenstanders te zijn van eene strijdvoering, waarbij wij ons bij voorkeur zouden bedienen van wapenen, thans gerangschikt in het tuighuis der verledenheid. Zulk eene gemoedsstemming sluit evenwel niet uit, dat wij gebruik maken van naauwkeurig geconstateerde feiten ter handhaving en bescherming van onze regten, zoo vaak die met eenig gevaar bedreigd worden. Om ons bij de bedoelde Stukken betreffende de Commissie van Nov. 1840 te bepalen: waarom zouden wij er niet met nadruk op mogen wijzen, dat, volgens de eenparige erkenning van deze zeer gemengde Commissie, de klagten door de Kerkvoogden tegen den toestand van het lager onderwijs ingebragt, geheel gegrond bevonden zijn, en dat die toestand te wijten is, niet aan de toenmaals vigerende Wetgeving, die geene onbillijkheden motiveerde, maar aan de miskenning der Wet en aan het misbruik van magt van de zijde van hen, die met de uitvoering der Wet belast waren en voor hare trouwe volvoering hadden behooren te waken; — waarom zouden wij daarop niet met nadruk mogen wijzen, nu men van onderscheidene zijden weer de oude beuzelpraat begint op te warmen, dat al het klagen der Katholijken slechts zijn grond heeft in aanmatiging en door geene feiten gebillijkt wordt? Neen, hoe afkeerig wij ook zijn van alle recriminatien, hoe gaarne wij ook de treurige geschiedenis der Katholijken van Nederland willen laten ignoreeren, — zoo dikwijls men ons het regt ontzegt op eene meer billijke behandeling, zoo dikwijls vordert onze pligt van ons, dat wij het feitelijk constateren, hoe onbillijk men ons steeds heeft bejegend en nog voortgaat ons te bejegenen. Wat ons betreft, noodgedrongen, hebben wij ons beijverd nimmer aan deze verpligting te kort te doen; wij hopen evenmin in het vervolg in de vervulling van dezen droevigen pligt ten achter te zullen blijven, niets intusschen liever wenschende, dan door eene allezins billijke behandeling der Katholijken van Nederland van den pligt ontheven te worden, ons met de historische feiten der verledenheid bezig te houden.

NOTA VAN BARON VAN HUGENPOTH VAN AERDT.

„De ondergeteekende A. W. J. J. baron van Hugenpoth van Aerdt, medelid der Commissie benoemd bij Koninklijk besluit van den 12den November 1840, No. 15, ziet zich verpligt bij het rapport dier Commissie de tegenwoordige Memorie te voegen, ter beknopte ontwikkeling der gronden van zijn gevoelen omtrent eenige belangrijke punten met welke de welgemelde Commissie zich niet vereenigt.

„Deze punten zijn:

„1o. De volstrekte onvereenigbaarheid der burgerlijke betrekking van openbaren lageren schoolonderwijzer met alle kerkelijke bedieningen, inzonderheid die van koster, voorlezer, voorzanger, organist en dergelijke.

„De vereeniging dezer betrekkingen, waarvan men gewoon is bij de aankondiging van schoolvervullingen melding te maken, wederhoudt de candidaten van alle geloofsbelijdenissen, welke die kerkelijke bedieningen niet kunnen bekleeden, van de mededinging naar de bestaande schoolvacaturen en sluit dezelve met der daad daarvan uit, in strijd met artikel 190 der Grondwet.

„De door de meerderheid der Commissie voorgestelde maatregel strekkende tot verbod der bovenstaande vermelding bij de aankondiging eener schoolvervulling, met vrijlating evenwel tot de aanvaarding der bedoelde kerkelijke bedieningen ingeval de benoemde schoolonderwijzer van de daartoe vereischte geloofsbelijdenis zij, is onvoldoende tot wering van dit misbruik, naardien het niet aan kunstgrepen zal ontbreken om die facultative vereeniging voor te bereiden; maar daarenboven leidt het voorstel der meerderheid van de Commissie tot de voorloopige instandhouding der verpligte vereeniging van de opgemelde burgerlijke en kerkelijke betrekkingen; overmits zij de afschaffing derzelve verschuift tot den afloop van het door haar aangeradene angstvallige onderzoek, of en in hoeverre daardoor regten van eigendom en bijzondere belangen zouden mogen gekwetst worden; zoodat het verbod van bij de aankondiging eener schoolvervulling, hangende dat onderzoek, van die verpligte vereeniging gewag te maken, kennelijk zoude uitloopen op de teleurstelling der kandidaten van elke geloofsbelijdenis, welke zich tot de mededinging naar de schoolvacature zouden hebben opgedaan; eene teleurstelling nog grievender voor diegenen, welke bij het vergelijkend examen de zege zouden hebben behaald. Hierbij komt nog dat, bij de onderwerpelijke vereeniging, ook dan wanneer alle kandidaten tot de gezindte behooren welke tot de vervulling der bedoelde kerkelijke bedieningen bevoegd maakt, met grond mag worden verondersteld, dat men niet den bekwaamsten tot het schoolonderwijzers-ambt, maar eenen minder bekwamen daartoe zal benoemen, bijaldien hij tot de vervulling der opgemelde kerkelijke bedieningen meerdere geschiktheid mogt bezitten. Van deze voorkeur zoude de ondergeteekende wel eenig voorbeeld kunnen aanhalen.

„De ondergeteekende moet derhalve daarop aandringen, dat de burgerlijke betrekking van openbaren lageren schoolonderwijzer voortaan volstrekt onvereenigbaar zij met alle hoe ook genaamde kerkelijke bedieningen.

„Voor zooover die bepaling regten van eigendom van pecunieelen aard mogten worden gekrenkt, blijft, naar aanleiding van art. 162 der Grondwet, de aanspraak op schadeloosstelling voorbehouden, zonder dat de wettelijke regeling derzelve de werking van art. 190 dier Grondwet langer mag vertragen.

„Na eene vijf-en-veertigjarige emancipatie, na gedurende zes-en-twintig jaren, onder het thans regerende Huis, naar vrijgevige en milde Grondwetten te zijn bestuurd, is het niet vóór den tijd dat de Roomsch-Katholijken in Nederland ten opzigte hunner aanspraken op de betrekking van openbaren lageren schoolonderwijzer niet verder beperkt worden.

„De verbetering van het lot dier schoolonderwijzers door de hierboven gemelde vereeniging, in sommige provincien als facultatief en in die van Gelderland als verpligtend bijbehouden, kan, dáár waar het een grondwettig regt betreft, niet verdedigd worden omdat welligt door de volstrekte afscheiding van beiderlei betrekkingen de burgerlijke gemeente eene verhoogde bezoldiging aan den schoolonderwijzer zoude moeten toeleggen. Trouwens, de kerkelijke gemeente is niet verpligt in dezen de burgerlijke; en evenmin is de laatste gehouden de eerstgenoemde te gemoet te komen.

„2°. De oprigting van godsdienstige lagere scholen, door de kerkelijke gemeenten van elke godsdienstige gezindheid in het Rijk bestaande

„De ondergeteekende is van gevoelen, dat de vermelde zedelijke ligchamen daartoe naar aanleiding van art. 189 der Grondwet geregtigd zijn, mits ten hunnen koste, en uit daartoe bijeen te brengen bijzondere fondsen; doch daaruit volgt niet dat die scholen aan het gouvernementaal toevoorzigt zouden zijn onttrokken, maar moeten zij daarentegen, als bijzondere scholen der eerste klasse, bedoeld bij art. 3 van het reglement litt. *A* gevoegd bij de wet van den 3den April 1806, aan hetzelve onderworpen worden.

„Het belang door sommige godsdienstige gezindheden daarin gesteld, dat leerstellig onderwijs mede op de scholen kunne gegeven worden, de noodzakelijke uitsluiting van hetzelve van de gouvernementale scholen, leiden, naar het eerbiedig inzien des ondergeteekenden tot de gevolgtrekking, dat de godsdienstige vrijheid, door de Grondwet geheiligd, de onbeperkte vrijheid tot de oprigting van de bedoelde godsdienstige lagere scholen als van zelve medebrengt.

„De erkenning dezer vrijheid zal tevens de krachtigste waarborg zijn voor de naauwgezette uitvoering der maatregelen door de Commissie voorgedragen tot herstelling en wering der op de lagere scholen ingeslopene misbruiken, nademaal de kerkelijke gemeenten, vooral die der Roomsch-Katholijken welke in den regel in de kosten van hare eeredienst door middel van *vrijwillige* bijdragen der gemeentenaren voorzien, niet ligtelijk tot de voor haar zoo bezwarende oprigting van godsdienstige lagere scholen zullen overgaan, zoolang de Roomsch-Katholijke ouders of voogden hunne kinderen of pupillen zonder gemoedelijk bezwaar de burgerlijke lagere scholen kunnen laten bezoeken.

„De ondergeteekende, alle de grondwettige vrijheden beperkende wetten met de invoering der Grondwet voor afgeschaft houdende, vindt in de bepaling van het 2de der additionnele artikelen der Grondwet geene reden welke den Koning zoude kunnen terughouden van de vrijheid tot het oprigten van bijzondere godsdienstige lagere scholen bij besluit te verklaren.

Daarenboven is het voorschrift van art. 12 der wet van den 3den April 1806, omtrent de vergunning tot het oprigten van lagere scholen, geene wettelijke maar eene reglementaire bepaling. Uit dit oogpunt is deze zaak ook beschouwd geworden bij art. 1 van het koninklijk besluit van den 27 Mei 1830 (*Staatsblad* n°. 9), waarbij het vermelde artikel 12 wordt gewijzigd, onder de algemeene aanduiding van bestaande verordeningen.

De drie medeleden der Commissie, welke die oprigting der bijzondere godsdienstige lagere scholen hebben bestreden, hebben daartoe zes gronden bij het rapport aangevoerd.

De eerste en tweede dier gronden behoeven in het systema des ondergeteekenden geene wederlegging.

De derde vindt die in de regtsregels: *volenti non fit injuria* en *habes quod tibi imputas.*

De vierde grond is te gewaagd en kan derhalve in geene aanmerking komen.

De vijfde is overdreven; trouwens, zoo als hiervoren reeds is aangetoond, zal er door de Roomsch-Katholijken zeer schaars gebruik gemaakt worden van de vrijheid tot oprigting van godsdienstige lagere scholen, zoo lang zij hunne kinderen zonder gemoedsbezwaar de burgerlijke kunnen laten bezoeken.

„Het zal derhalve de schuld zijn van de burgerlijke schoolbesturen, indien het gouvernementale schoolwezen zoude worden omvergeworpen en vernietigd.

„De verstoring der eendragt in den Staat, waartoe de oprigting van godsdienstige lagere scholen der onderscheidene gezindheden aanleiding zoude geven, is eene hersenschim. In de Pruissische Staten bestaan allerwege *Confessions-Schule*, zonder verstoring der openbare rust en der goede verstandhouding tusschen de leden der onderscheidene confessien. Andere Duitsche Staten zouden daarvan nog ten voorbeelde kunnen aangewezen worden.

„De zesde grond is reeds hiervoren beantwoord.

3°. „De ondergeteekende behoort tot die leden der Commissie, welke de instelling eener tweede kweekschool voor onderwijzers hebben verlangd, en wel in eene der steden van Noordbrabant. Hij vindt het echter niet verkieslijk, dat de eene uitdrukkelijk als protestantsche en de andere als Roomsch-Katholijke kweekschool worde gequalificeerd. De plaatsing, het bestuur en de inrigting dier beide scholen zal als van zelf de eene door Onkatholijken en de andere door Katholijken doen bezoeken.

De ondergeteekende heeft slechts in algemeene trekken zijn gevoelen voorgesteld. Hij is van meening, dat, bijaldien de zoovéel éclat gemaakt hebbende benoeming onzer Commissie geene andere maatregelen mogt te weeg brengen, dan die welke bij derzelver rapport zijn voorgesteld, de aan den Koning voorgedragen bezwaren niet zullen zijn opgeruimd; dat Zijne Majesteit met nieuwe adressen zal worden lastig gevallen; dat de voorstanders eener volstrekt onbeperkte vrijheid van onderwijs dit hun stelsel als een grondwettig regt gelijk staande met de vrijheid der drukpers, op nieuw in tijden vlugschriften zullen aankondigen.

„'s Gravenhage, 19 Januarij 1841.

(*Get.*) VAN HUGENPOTH VAN AERDT.

Wij begrijpen niet wat het *Handelsblad* in zijn nummer van heden met zijn artikel »Oude stukken over het lager onderwijs" voor heeft. Overvloeijende van onnaauwkeurigheden en onware aantijgingen van allerlei aard, is het daarenboven zoo onduidelijk, dat het ons, zelfs na herhaalde lezing, een raadsel is gebleven, wat het dan toch eigenlijk aan ons, tegen of tot wie (wij durven 't niet beslissen) zijn artikel is gerigt, te zeggen had. Het is niet waar, dat wij eene beschouwing van het *Handelsblad* hebben uitgelokt over de stukken in kwestie; maar eene openbaarmaking dier acten, die niet alleen een historisch gewigt, maar wel degelijk ook een practisch gewigt hebben tot oplossing der vraag, hoe het Staats-onderwijs het best zal worden ingerigt naar den eisch der Grondwet, doch tevens ook naar de behoeften van de verschillende klassen der ingezetenen, voor welke het onderwijs dienen moet en die het betalen. Waarom worden die gewigtige stukken door alle Hollandsche bladen verheeld, zoo wel door den *Nederlander* als door het *Handelsblad*, al is het dat het *Handelsblad* ons eene uitzondering laat maken voor den *Nederlander*, die wij niet hebben aangegeven? Het is ons een raadsel, en inderdaad het geeft ons stof tot denken. De stukken (die het *Handelsblad* met nadruk *oud* gelieft te noemen, als waren zij van de middeleeuwen afkomstig), bewijzen toch, dat de Commissie met *eenparige* stemmen de *gegrondheid* onzer klagten, en de *oorzaak* dier klagten had erkend; alleen was zij verdeeld omtrent de wijze

waarop daaraan, met behoud van de Wet van 1806, moest worden te gemoet gekomen. Maar als wij nu in het *Handelsblad* van heden zien, dat het in die stukken, behalve die verdeeldheid, alleen heeft weten te ontdekken een ongunstig vermoeden tegen de »waarheidsliefde, vrijzinnigheid, en eenparigheid der Katholijke partij" en niets anders daar buiten als der vermelding en constateering waardig heeft geacht; dan betuigen wij, dat het niet openbaar maken van de officieele stukken ons al meer en meer verdacht voorkomt.

Indien het *Handelsblad* eene loyale polemiek wil voeren, dat het dan aanvange met den stand der kwestie te doen kennen niet slechts naar zijne inzigten, maar ook naar de officieele rapporten, welk het gevolg zijn geweest van het grondig en gemoedelijk onderzoek der staats-commissie. Daaraan is niet alleen ons, maar het geheele land veel gelegen. En is het niet daarom dat de minister van Binnenlandsche Zaken ze heeft doen drukken? Hij heeft ze niet gegeven als antiquiteiten, maar als in onvermijdelijk en onmisbaar verband staande met de kwestie van den dag, de regeling bij wet van art. 194 der Grondwet.

Overigens wij zijn vijanden van hatelijke insinuatiën; wij hebben graag de punten op de *i* gezet, en wij verzoeken daarom het *Handelsblad* beleefdelijk en dringend door bewijzen aan te toonen, hoe naar zijne wijze van zien de Katholijke partij, blijkens de besprokene stukken, kan worden verdacht mank te gaan aan gebrek aan waarheidsliefde, vrijzinnigheid en eenparigheid. Ofschoon wij vroeger geene discussie, maar eene openbaarmaking van de stukken over het onderwijs hadden gewenscht, zoo nopen wij thans het *Handelsblad* beide te leveren. Wij vreezen geene discussie mits zij eerlijk zij, dat is, vergezeld van de officieele rapporten, die tot grondslag daarvan dienen moeten.

Noord-Brabant heeft op nieuw het gevoelig verlies te betreuren van een harer verdienstelijkste zielenherders. De Wel Eerwaardige Heer J. A. Coppens, R. K. P. en Rector te Handel, was een van die werkzame mannen, die, te midden van veelvuldige pastorale verrigtingen, den tijd weten te vinden, om der wetenschap dienstig te zijn. Hij beoefende met ijver de letteren en de geschiedenis. Zijne veelvuldige nasporingen omtrent de Kerkelijke geschiedenis van Noord-Brabant, hadden hem plaats doen nemen onder de beste geschiedkundigen der provincie. De door hem uitgegevene werken zijn getuigen van zijne uitgestrekte kennis en van den onvermoeiden arbeid, dien hij daaraan besteedde. Jammer dat een vroegtijdige dood hem in de volle kracht des levens ontrukte aan zijne nuttige studiën en aan zijne gemeente. Hij was een goede herder voor de hem toevertrouwde kudde, een waardig priester, een menschlievend verzorger der behoeftigen en een warme vriend voor de zijnen, die lang zal worden betreurd, door allen, die het geluk hebben gehad van hem te leeren waarderen.

Bij Besluit van 14 dezer is bepaald, dat op 1°. April e. k. wederom zullen worden afgelost 300 Schuldbeken tenissen 3½ pCt. à ƒ1000 ieder. De loting zal plaats hebben op Woensdag 20 Februarij, des morgens ten 11 ure, aan het lokaal van het ministerie van financien, te 's Gravenhage.

Het *Staatsblad* N°. 61 bevat het Koninklijk besluit van 14 Dec. 1849, waarbij wordt goedgekeurd het Reglement voor het onderhoud en de instandhouding der grenspalen tusschen de Nederlanden en Belgie, hetwelk uit krachte der grens-overeenkomst van den 8sten Augustus 1843, op den 28sten Junij 1847, tusschen de wederzijdsche commissarissen met het planten der grenspalen belast, te Antwerpen is vastgesteld.

Z. M. heeft benoemd tot secretaris van Cortgene, A. van Damme Jr.; tot wethouder der stad Kampen, Mr. J. J. van Ingen, lid van den raad aldaar.

Voorts tot burgemeesters in de nagemelde gemeenten: In *Noord-Brabant*: voor Heeswijk E. van der Boom;

In *Noord-Holland*: voor Nieuwendam A. Gaaf; voor Wijdenes P. Stam; voor Wieringerwaard D. Kaan; voor Berkhout P. Slagter; voor Hoogcarspel D. Baan; voor Schermerhorn en Ursem H. Lau; voor Westzaan Mr. H. C. Hooft Hasselaer; voor Heemskerk Jhr. J. Rendorp van Marquette: voor Berkenrode Mr. M. S. F. de Moraaz Imans, met vergunning om die betrekking te cumuleren met die van burgemeester van Heemstede, waartoe hij bij besluit van den 5 Jan. jl., n°. 29, is benoemd; voor Limmen A. de Bie; voor Zuid- en Noordschermer C. Oly; voor Graft B. Geel Jr.; voor Wijk aan Zee en Duin C. Karshoff, met vergunning om gelijktijdig te blijven bekleeden de betrekking van Secretaris van Beverwijk.

Tot secretaris van Onwaard c. a. (Zuid-Holland), B. H. van de Wall, burgemeester dier gemeente; tot secretarissen als: van Berkhout P. Slagter; van Hoogcarspel D. Baan; van Schermerhorn H. Lau; van Westzaan Mr. H. C. Hooft Hasselaer; van Heemskerk J. Rendorp van Marquette; van Berkenrode Mr. M. S. F. de Moraaz Imans; van Graft B. Geel Jr. Tot burgemeester van Colijnsplaat (Zeeland), A. Mooijaart.

Voorts tot burgemeesters als: van Renkum en Doorwerth J. Bakker; van Huissen J. A. T. Pilgrim, van Steenbergen (Noord-Brabant) J. L. van Loon; van Hagestein (Zuid-Holland) J. J Cambier; van Hekendorp (Zuid-Holland) G. van Dam, met vergunning om die betrekking te cumuleren met die van burgemeester der gemeenten Linschoten, Achthoven, Snelrewaart en Wulverhorst, van Crommenie (Noord-Holland) D. van Leyden; van Zaandijk (Noord-Holland) D. Vis; van Akersloot (Noord-Holland) J. Blokker; van Landsmeer (Noord-Holland) J. Pronk JCzn; van Oudendijk (Noord-Holland) P. Willig; van Zantvoort (Noord-Holland) J. van der Mije; van Ewijk (Gelderland) H. van Koolwijk.

Eervol ontslag is verleend: aan J. van Akerlaken, als secretaris van Berkhout; aan W. F. G. L. Kerpensteijn, als secretaris van Hoogcarspel; aan S. C. S. Holland, als secretaris van Schermerhorn; aan T. Slagter, als secretaris van Westzaan; aan C. Karshoff, als secretaris van Heemskerk; aan Mr. H. S. van Wickevoort Crommelin, als secretaris van Berkenrode; aan B. Geel, als secretaris van Graft; aan Mr. H. C. Hooft Hasselaer, als secretaris van Alkemade c. a. (Zuid Holland), aan J. J. E. Pilgrim, als secretaris van Huissen, in wiens plaats is benoemd J. A. T. Pelgrim. aan M. van Laar, als secretaris van Cadier en Keer, in wiens plaats is benoemd E. Vliegen.

De *Toekomst* bevat eene opgave der bevolking van 's Gravenhage op verschillende tijdstippen, waaruit blijkt dat dezelve in 1815 bedroeg 42,301, en in 1849 was aangegroeid tot 72,115 zielen. Het getal Protestanten is in dien tijd van 29,903 geklommen tot 46,578. De Katholijken telden toen 10,573 en thans 22,018, terwijl de 1820 Israelieten tot 3483 vermeerderd zijn.

De *Toekomst* heeft in een 5tal nummers eene statistiek geleverd van de stedelijke ambtenaren in de gemeente 's Gravenhage. De recapitulatie daarvan is: 466 posten, enz. vervuld door 399 Niet-Katholijken en 67 Katholijken. De algemeene verhouding is: *Ambtenaren*: 12 Niet-Katholijken tegen 2 Katholijken. *Bevolking*: 5 Niet-Katholijken tegen 2 Katholijken.

Voor Nijmegen heeft de Waal zich ll. Zondag morgen vastgezet. Maandag maakte men reeds gebruik van het tot den overtogt gebaande pad.

Aan de belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat de veulenmerrien, wier veulens men in 1853 zou willen doen mededingen in den wedloop voor nog aan te fokken paarden, uitgeschreven door de societeit tot verbetering van het paardenras, voor 1 Febr. ek. moeten zijn aangegeven bij den heer H. A. van Lennep te Amsterdam.

's HAGE, 22 Jan. Heden middag is bij Z. Excell. den Minister van Buitenl. Zaken ministerraad gehouden.

— 23 Jan. De bijeenkomst van de Tweede Kamer is wederom verdaagd, en wel tot 12 Februarij.

— Heden morgen ontstond er alhier brand in het krankzinnigen-gesticht; door spoedig aangebragte hulp is evenwel de verdere voortgang geheel gestuit.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Januarij. Heden was in de Wetgevende Vergadering aan de orde van den dag de discussie over het ontwerp van wet betreffende het transporteren der Junij-opstandelingen naar Algerie. De beraadslagingen waren zeer onstuimig. De Montagnard Lagrange trad het eerst op om de gevangenen van Belle-Isle te verdedigen, en hen, onhandig genoeg, als slagtoffers eener reactionaire politiek voor te stellen. In zijn oog zijn die opstandelingen arme, onnoozele lieden, die niet wisten wat zij deden, toen zij zoo veel brave en vreedzame burgers aan hunne woede opofferden; hij houdt hen voor verdwaalden, die gehoor gegeven hebben aan trouwlooze inblazingen van hij weet niet welke zijde, en die alleen de barrikaden opgevlogen zijn — omdat zij het anderen ook zagen doen.

Zulk eene taal moet voorzeker slechts deernis en afkeer wekken, vooral als men die hoort uit den mond van een vertegenwoordiger, aan wien het volk zijne dierbaarste belangen heeft toevertrouwd.

De minister van Binnenlandsche zaken, Ferd. Barrot, verdedigde het voorstel, dat hij niet te streng noemde voor lieden, door den vorigen spreker verdedigd, doch die ten allen tijde voor den Staat en de maatschappij gevaarlijk, en bereid waren om de plannen van deugnieten in de hand te werken. Door de besprokene wet konden zij door eigen arbeid een eigendom verkrijgen en nuttige menschen worden.

Jules Favre, de coryphee der Montagne, sprak na den minister tegen het ontwerp. »Er had, zeide hij, in Junij 1848 geen zamenzwering tegen de maatschappij plaats gehad." Zulk een beweren eischte geene wederlegging. Daarna werd de algemeene discussie gesloten.

De zitting eindigde met het verwerpen met 382 tegen 205 stemmen van een amendement van Santeyia op art. 1 der voordragt, waarbij gevraagd wordt, dat alle personen, wier transportatie wordt verlangd, weder onder het algemeen regt geplaatst en naar de Jury's verwezen zullen worden.

— Heden is aan de vergadering rondgedeeld het ontwerp van F. Barrot, betreffende de mobile garde. De schadeloosstelling der ontbinding staat gelijk met 3 maanden soldij.

— Thans blijkt het weder, dat de expeditie van la Plata vastgesteld is, maar zij schijnt onbeduidend en niets meer dan eene demonstratie te zullen zijn.

— In den ministerraad zijn heden de instructien bepaald, die aan den generaal Lepredour, nopens de zaak van La Plata, zullen gegeven worden.

— De nieuwe vereeniging in het staatsraadgebouw is definitief tot stand gekomen, onder het voorzitterschap van Thiers; Molé en de Broglie zijn vice-presidenten. In de laatste bijeenkomst is besloten, een dagblad uit te geven, getiteld *Le Conciliateur* (de Verzoener).

— Heden nacht is de vrijheidsboom, welke voor het Elysée geplant was, weggeruimd.

— Men zegt dat de Cormenin eene brochure over het onderwijs in het licht zal geven.

— Men verneemt dat de Eerw. Pater Lacordaire ernstig ziek ligt.

— De *Gazette de France* meldt dat Guizot zich in het dep. Charente kandidaat gesteld heeft voor de Wetgevende Vergadering.

— De *Courrier Français* bevat het volgende:

»Er valt niet aan te twijfelen, dat de leening, door den keizer van Rusland gedaan, eene ernstige beteekenis heeft.

»De Hongaarsche oorlog heeft een gedeelte der groote hulpbronnen van den Czaar uitgeput; hij wil niet, bij het vooruitzigt van zekere voorvallen, in verlegenheid gebragt worden.

»De voorvallen, waarvoor Rusland zich gereed maakt, kunnen uit de revolutionaire strekking van zekere Duitsche Staten en, om alles te zeggen, uit de plannen en verwachtingen der Fransche anarchisten, geboren worden."

Men leest in de *Napoleon*:

»In de voornaamste steden van Europa zijn revolutionnaire committé's gevestigd, die correspondentie houden met het centraal committé te Londen. Zij worden bestuurd door Mazzini, Ledru-Rollin, Struve en Pukeky. Het centraal committé te Londen werkt met de grootste inspanning om in alle landen GEHEIME GENOOTSCHAPPEN te organiseeren, ten einde overal en op het vastgestelde oogenblik een kern van opstand in gereedheid te hebben.

»Men schrijft uit Londen dat dit werk der duisternis zulk eene ontwikkeling heeft verkregen dat de Noordsche Mogendheden het oog er op vestigen, en naar men verzekert, eene diplomatieke nota aan het Engelsch kabinet daaromtrent hebben ingeleverd.

»Immers de regten der gastvrijheid moeten hunne grenzen hebben, en Engeland is zonder twijfel evenmin gestemd om de fabel in praktijk te brengen, van den man, die een verstijfden slang in zijn boezem koesterde."

ENGELAND.

Volgens met de laatste Overland-Mail te Londen ontvangen berigten uit Britsch-Indie tot 17 Dec. jl. was in Lahore op nieuw eene zamenzwering tegen het Britsche bestuur ontdekt, waarin, naar men meende, de moeder van den gewezen Koning, ofschoon uit Punjaub verwijderd, betrokken was geweest. Het doel der zamenzweerders scheen te zijn, om zich, tijdens de afwezigheid der Britsche troepen, die aan eene door den gouverneur-generaal te houden groote wapenschouwing moesten gaan deel nemen, van den persoon van den jongen Vorst of Maharadjah meester te maken. De schuldigen waren in hechtenis genomen, en genoemde Maharadjah was onder sterk geleide naar Futtehgur gebragt. Ook zonden, naar men meende, Chuttur Singh en eenige andere hoofden, ten gevolge van die gedurige woelingen, naar Calcutta vervoerd en aldaar in verzekerde bewaring gehouden worden.

De troepen, voor eenigen tijd afgezonden tegen de oproerige volks-stammen in de nabijheid der Khyberpassen in Peschawer, waren nog werkeloos gebleven, in afwachting der aankomst van den opperbevelhebber, sir Charles Napier, die tegen den 18 December verwacht werd. Aan een anderen kant waren troepen afgezonden naar de Staten van den Radjah van Sikkim, in de streken van het Himalayah-gebergte, die zich schuldig gemaakt had aan het gevangen zetten van twee Engelsche geleerden. Daar echter de togt in dat bergachtige land zeer gevaarlijk was, en bovendien de bedoelde Staten de moeite der inbezitneming niet waard geacht werden, dacht men dat die expeditie zonder bloedvergieten zoude afloopen.

De gouverneur-generaal, lord Dalhousie, bevond zich sedert het laatst van November in Lahore, doch zou zich tegen het midden van December naar Mooltan begeven. Zijn gezondheidstoestand had zich in den laatsten tijd zoo aanmerkelijk verbeterd, dat hij van zijn plan om naar Europa terug te keeren had afgezien.

Voorts melden de Indische bladen, dat de groote, bij de verovering van Lahore bemagtigde, diamant, *Koh-i-noor* genaamd, eerlang naar Engeland overgebragt en aan de Koningin ten geschenke aangeboden zal worden.

De met dezelfde gelegenheid ontvangen berigten uit China loopen tot 30 November, en melden den afloop der expeditie tegen de vloot der Chinesche zeeroovers onder Shapuntsai. Volgens de in de vorige maand ontvangen tijdingen had die vloot in twee gevechten aanzienlijke verliezen geleden en was daarna langs de zuidwestkust gevlugt. Derwaarts is zij thans door de Britsche oorlogschepen vervolgd geworden, die haar na den hoogst

gevaarlijken togt door een onbekend vaarwater, in de golf van Tonquin achterhaald en haar nagenoeg geheel vernield hebben. Niet minder dan 58 groote rooversvaartuigen waren verbrand, meer dan 1000 kanonnen vermeesterd of in zee geworpen; omstreeks 1700 roovers in het gevecht omgekomen en omtrent 1500 genoodzaakt om aan wal eene toevlugt te zoeken, alwaar zij door de wegens hunne vroegere rooverijen verbitterde bevolking als vijanden ontvangen en grootendeels afgemaakt waren. Shapuntsai zelf was bij dit gevecht tegenwoordig geweest; doch met 6 vaartuigen en 400 man ontsnapt.

De staat van zaken te Macao had geene verandering ondergaan. De Chinesche onderkoning bleef weigeren het hoofd en de hand van den vermoorden Portugeschen gouverneur uit te leveren, tot dat de drie te Macao gevangen gehouden Chinesche soldaten in vrijheid gesteld zouden zijn, eene voorwaarde waaraan de Portugesche gezagvoerders niet wilden voldoen.

Sir James Brooke is den 16 November met zeven vaartuigen naar Linga vertrokken om daar een nieuw fort aan den Saharran op te werpen, ten einde de zeeschuimers in ontzag te houden. Een inlandsch opperhoofd had de benoodigde bouwstoffen en krijgsbehoeften aangeboden, en vermoedelijk zou hij er tot bevelhebber worden aangesteld.

Sir James Brooke is eenigzins hersteld van zijne jongste zware ziekte, en alvorens naar Laboan terug te keeren, zou hij denkelijk Singapore bezoeken.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 22 Jan. Men leest in de *Hamburger Börsenhalle* een berigt uit Petersburg van 3 Januarij van den volgenden inhoud: »Uit eene goede bron vernemen wij, dat de mededeelingen der Londensche bladen aangaande commerciele onderhandelingen, die tusschen Engeland en Rusland aangeknoopt zouden wezen, geheel van grond ontbloot zijn. De aangelegenheid van het tarief bevindt zich steeds op dezelfde hoogte. De daarvoor benoemde commissie heeft het verslag omtrent haren veelomvattenden arbeid nog niet eens aan den rijksraad ingediend, en bij de groote vrees des ministers van financien voor een tekort in de inkomsten, is het niet te verwachten, dat deze zaak zoo spoedig haar beslag zal erlangen."

— Eenige nachten geleden werd in de nabijheid dezer stad eene geheele bende valsche munters op heeterdaad betrapt. Allen zijn in verzekerde bewaring genomen, benevens de munten, vormen en gereedschappen.

— Men schrijft uit Dresden, 19 Jan. Heden worden de vonnissen tegen de op den Königstein gevangene drie hoofdbeschuldigden, Houbner, Bakunin en Röckel afgekondigd; alle drie zijn ter dood veroordeeld.

— Men schrijft uit Stuttgart: Ofschoon in Wurtemberg eene toetreding tot het Driekoningen-Verbond, vele aanhangers heeft, zoo weet men thans toch met zekerheid, dat de regering meer dan ooit afkeerig is van deze alliantie, en een gelijksoortig verbond tusschen Wurtemberg, Beijeren, Saksen, Hanover en Oostenrijk, wordt door velen als zeer wenschelijk aangezien.

— De Badensche troepen zullen eerstdaags naar Pruissische garnizoens-steden afmarcheren, en tevens niet als regimenten vereenigd blijven, maar battaillons-gewijze bij de Pruissische regimenten ingelijfd worden. Daar deze troepen Pruissische montering dragen en door de Pruissische officieren gekommandeerd zullen worden, kan men het Badensche leger als volkomen ingelijfd in het Pruissische beschouwen.

— In de zitting der Hessen-Darmstadsche tweede kamer heeft dezelve na langdurige en levendige debatten met 25 tegen 11 stemmen verklaard, dat de inhechtenisneming der afgevaardigden Mohr, Heldmann, Wittmann en Schmitz, eene inbreuk was op art. 87 der constitutie en dientengevolge de regering uitgenoodigd dezelve onverwijld in vrijheid te stellen. Daar de ministers tegen dit besluit der Kamer geprotesteerd hebben, mag met grond eene ontbinding derzelve te gemoet gezien worden.

— Men verzekert dat op het voorbeeld van Hanover, nu ook Bremen voornemens zou zijn, zich van het Driekoningen-Verbond terug te trekken.

— Men schrijft uit Weenen, 18 Januarij: Het stelsel om den Staat in bezit te stellen van alle middelen van gemeenschap, wordt met den meesten ijver voortgezet.

— In antwoord op de interpellatie wegens Mecklenburg heeft de regering de bevoegdheid der bondscommissie erkend, doch tevens de bevoegdheid van het scheidsgerigt en van den raad van bestuur voorbehouden.

BERLIJN, 21 Jan. Van eene ministeriele zijde laat men zich omtrent de thans bestaande krisis aldus uit: Wij blijven bij het gevoelen dat er slechts één uitweg is om uit de tegenwoordige moeijelijkheden te geraken: te weten de aanneming der door den Koning voorgestelde wijzigingen. Niet dat wij het gewigt der redenen miskennen, die het aan de Kamers moeijelijk maken daartoe te besluiten; want wij weten te wel dat men van bezadigde mannen niet buiten noodzaak moet vergen heden goed te keuren wat zij gisteren verwierpen, ook niet dewijl wij van meening zijn dat het thans de vraag geldt of het beslissend gezag in den Staat voortaan bij de kroon of bij de Kamers zal berusten; want zoo wij al van dat gevoelen waren, dan zouden wij toch aan de Kamers nog niet willen aanraden om eenvoudig van haar aandeel in het beheer van den Staat afstand te doen. Maar alleen daarom, omdat wij door den inhoud der Koninklijke boodschap de constitutie in de daad verbeterd, en door de aanneming der wijzigingen het gevaar vermeden achten, hetwelk op dit oogenblik van eene andere zijde het geheele constitutionnele of parlementaire regeringsstelsel in ons land bedreigt. Want het kan aan geenen twijfel meer onderhevig zijn dat er in het land eene partij is, die hoopt door de tegenwoordige krisis het middel te zullen erlangen, om het geheele constitutionnele stelsel omver te werpen en die vrij openlijk voor hare bedoelingen uitkomt. Dit behooren de Kamers wel in het oog te houden, en te bedenken, dat de vermindering van gezag en aanzien, die welligt het gevolg der aanneming van de Koninklijke voorstellen zou zijn, al zeer gering weegt in vergelijking met het mogelijke geheele verlies van regten, hetwelk de vertegenwoordiging in geval van niet-aanneming zou kunnen bedreigen.

— Met elken dag wordt de hoop op eene minzame schikking onwaarschijnlijker. Von Bodelschwingh is gisteren driemaal bij den Koning ontvangen, en eindelijk teruggezonden met de woorden, dat hij zich niet langer met deze zaak moest inlaten, daar alle aangewende pogingen vruchteloos zouden blijven.

— Ter gelegenheid van het krooningsfeest is de vorstbisschop van Breslau, vrijheer von Diepenbrock, door Z. M. benoemd tot ridder van de orde van den Rooden Adelaar 1e klasse.

— Men schrijft uit Karlsruhe, dat de staat van beleg en het standregt andermaal vier weken zullen verlengd worden.

Men leest in den *Observateur de Genève*:

»In de kaserne te Neufchatel die aan de ongelukkige Poolsche vlugtelingen tot verblijfplaats verstrekt, is dezer dagen plotseling brand ontstaan. Het vuur werd het eerst op de tweede verdieping ontdekt en nam zoo schielijk toe dat de meeste bewoners zich niet dan met moeite konden redden. Sommigen sprongen met hunne matrassen uit het venster, anderen kwamen beneden langs een ladder, maar deze brak op het oogenblik dat zeven personen zich daarop bevonden, met het ongelukkig gevolg dat een hunner de beide beenen en de rugstreng heeft gebroken en kort daarna een lijk was; anderen hadden aan gezigt en handen zware brandwonden. Het was een ijzingwekkend tafereel. Tot overmaat van ramp woei het zeer hard, zoodat de bewoners der omliggende huizen spoedig de vlugt namen. Maar eensklaps verspreidde zich het gerucht dat de vlugtelingen zelven hunne kaserne in brand hadden gestoken. Het volk werd razend; het eischte dat men de ongelukkige Polen weder in de vlammen zou werpen; en de autoriteiten, door de gendarmerie ondersteund, hebben al hun gezag moeten aanwenden om het volk, dat »door de vrienden der vrijheid" op hol gebragt was, deze wreedheid te beletten. Een geregtelijk onderzoek is ingesteld, en zal weldra het bewijs leveren dat de vlugtelingen onschuldig zijn aan hetgeen men hun ten laste legt. De Bernsche demagogen geven te verstaan, dat de aristokraten welligt de kaserne aangestoken hebben. Het is van belang om van deze beschuldiging nota te nemen."

De weggezonden Poolsche vlugtelingen zullen nu, volgens een nader besluit van den bondsraad, in drie of vier kantons verdeeld worden, namelijk Lucern, Uri, Unterwalden enz. De Duitsche vlugtelingen blijven in Neufchatel tot nader order.

ITALIE.

Het schijnt dat het pausselijk gezag bepaaldelijk heeft besloten voortaan geen Zwitsers meer in dienst te nemen. De Pausselijke Nuntius heeft reeds instructien ontvangen wegens de uitbetaling der pensioenen.

De terugkomst van Z. H. is, zegt men, op nieuw vertraagd ten gevolge van depêches uit Parijs, die eene bijeenkomst der gezanten van Beijeren, Oostenrijk en Spanje noodzakelijk hebben gemaakt.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 Januarij. Gisteren is eindelijk de beraadslaging over de begrooting van oorlog afgeloopen. Het geheele ontwerp is aangenomen met 61 tegen 33 stemmen; 5 leden hebben zich aan de stemming onttrokken.

— Uit Moorslede in West-Vlaanderen wordt het volgende gemeld, van den 19 dezer: »Het gemeentebestuur doet veel moeite, om onze vervallen markt weder op te beuren; het loofde onder meerdere medailles eene uit voor dengene, die de meeste beesten ter markt bragt. De markt was dan ook zeer goed bezet; de jury van prijsuitdeeling ging uitspraak doen; toen kwam iemand, die een voorwerp onder een grooten doek droeg, de medaille vorderen voor de meeste beesten, want hij had, zeide hij, niet minder dan 90,000 ter markt gebragt: hierbij nam hij den doek weg en toonde een bijenkorf. De jury zag nog eens het programma der prijsuitloving in, en reikte den bijenhouder, onder toejuiching der schare, de medaille uit."

STADSNIEUWS.

In de 210de Staats-Loterij, zijn in de 1e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan No. 7631 ƒ20,000, No. 7613 ƒ2500, No. 15509 ƒ1250, No. 9846 ƒ1000, No. 2551 ƒ1000, No. 18299 ƒ1000, No. 10118 ƒ1000.

Op Donderdag 31 dezer, 's morgens 10 uur, zal door HH. Houtvesters dezer stad worden verkocht tegen kontant geld: Eene partij Iepen-Boomen, staande op het Kattenburgerplein, de Ygracht en Waals eiland.

WEERKUNDIGE WAARNEMING.

Stand des Thermometers op de hoogte van 14 Ned. el boven den beganen Grond.

1850.			Sch. Fahr.	
Dingsdag 22 Jan.	's avonds	8 ure	12½	graden.
Woensdag 23 Jan.	's nachts laagste stand		18	»
	's morgens	8 ure	27	»
	's middags	12 »	35	»
	's namidd.	4 »	34½	»

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 Januarij.

BEVALLEN (21 Jan.): J. F. H. S. Hofmann, geb. Visser, D

OVERLEDEN (18 Jan.): S. van den Broeke, geb. Balthasar, 32 j. - P. Gupffert, 72 j. — (19 Jan.): E. F. van Hagen, wed. M. D. Schneider, 62 j. - M. C. Ooster, geb. Willink, 36 j. - W. G. Kloppenburg, 26 j. - Margaretha Michmershuysen. — (21 Jan.): J. C. Gosman, 70 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		22 JAN. 4½ u. gebl.	23 JAN. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		55½	55⅝	a	55 7/16	55 7/16
Dito Dito	3 »	64⅝	64⅝	»		
Dito Dito	4 »	85	84 15/16	»	84⅞	
Dito Obligatien O. I.	4 »		84	»		
Amortis. Syndic.	3½ »	85⅝	85⅞	»	86¼	
Handel-Maatschappij	4½ »	169½	170	»		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »	87⅞	88⅛	»		
Aand. Holl. S. M.	»			»		
Obligatien	» »			»		
BELGIE, Obligatien 1844	» »			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½ »			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	47 13/16	47⅞	»	47 13/16	
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5 »	12⅛	12⅛	»		
Dito Dito » 510	» »	13	12⅞	»	12 15/16	12 15/16
Dito Onbep. Stukken	» »	12 7/16		»		
Dito	3 »	37¼	37¼	»		
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	29⅜	29⅜	»	29 7/16	29½
Coup. *Ardoins*	»	9 1/16	8 7/16	»	8 15/16	
Passive	»			»		
Fransche Uitgest.	»			»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4	»	36½	36⅛	»	36⅜	36⅜
Dito Dito	» »	37 15/16	37⅞	»	38	37⅞
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	104⅝	104⅞	»	105	
Dito Dito 1828 en 1829	» »	104½	104¼	»	104⅜	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	93¾	94	»	94⅛	
Dito bij *Hope*	4 »	85½	85½	»	85⅝	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	84½	84½	»		
Cert. te Hamburg	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »			»		
Cert. van dito	» »		66⅝	»		
POLEN, Aand. à fl. 500	» »	141¾		»		
Dito met Lot » 300	»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën	»			»		
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	54 7/16	54⅛	»	54⅜	54¼
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50	ƒ			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82½	83	»	82½	
Dito	2½ »			»		
Dito Nieuwe	5 »	87	86⅞	»	87½	
Ween. Bank bij *Goll en C.*	» »		88⅞	»		
Dito	4 »			»		
Aand. met Loting fl. 500	ƒ			»		
Nieuwe dito » 250				»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.			»		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »			»		
Dito Leening 1843	5 »			»		
PERU	4 »	69½	69	»	70	69
MEXICO	5 »	29⅝	29⅛	»	29½	29 1/16
GRIEKENLAND	5 »			»		
VENEZUELA 6 pCt. nu	2½ »	30½	30⅜	»	31	30½
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½ »	17⅞	18⅛	»	18 1/16	18 1/16
ECUADOR	»	3 5/16	3½	»	3⅜	
Coup. Ecuador	ƒ			»		
» Grieken	»			»		

Peru Uitgestelde 25⅞, 26, 25⅞; Uitg. Gren. 3⅞, 4.

De markt in Binnenl. fondsen leverde weinig meldingswaardig op; alle soorten waren bijkans op hunnen vorige koersen. 3 pCt. Fransche waren bij eenig handel ongeveer ¼ pCt lager. Belg. onveranderd. Oostenrijksche en Russische zeer vast. Portugesche waren op nieuw tot verbeterde koersen gevraagd. Spaansche goed prijshoudend. Van Zuid-Amerik. fondsen waren Uitgestelde Peruanen wederom 1 pCt. hooger met kooplust; de andere soorten behalve Mexic. alle tot verhoogde koersen goed te plaatsen

Peruanen sloten laat beurs door verscheidene neutraliteit nog ½ pCt. lager dan gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2½ pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56¼; Zigt Parijs 56⅝; 2/m. Londen [illegible] Londen 12,02½; 2/m. Hamburg 34 15/16; Zigt [illegible] Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersb[illegible]

BUITENLANDSCHE [illegible]

ANTWERPEN, 22 Jan. [illegible] 4½ pc. 90½; Spanje Ard. 5 pc. 12⅞; Binnenl. 5 pc. [illegible]; Coupons —; Rom. Leening 80½.

PARIJS, 21 Jan. Fr. 3 pc. 57,50; 4 pc. —,—; 5 pc. 94,25; 5 pc. N. —,—; Schatk. —,—; Bank-Act. 2360,—; Belg. 1840, 5 pc. 99; 1842, 5 pc. 99; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Nap. 5 pc. 93,10; Spanje 3 pc. Binnenl. 28⅝; 3 pc. Buitenl. 37; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 980,—; 1849 960; Rom. leen. 86¼.

LONDEN, 21 Jan. Cons. op tijd 96⅝ a 96⅞; Braz. 88 a 89; 1829/39 87 a 88, Ecuad. 4 a 4½; Ven. 29 a 29½; Uitg. 10 a 10½; Gren. 16½ a 17; Uitg. 3¾ a 4; Denem. 3 pc. 72 a 74; Holl. 2½ pc. 55 a 55½; id. 4 pc. 86 a 86½; Mexico 28⅞ a 29, Peru 4 pc. 68½ a 69; Port. 3 pc. 34½ a 35; 4 pc. 35½ a 36; 5 pc. 82 a 84; Rusl. 1822, 5 pc. 108½ a 109½; Spanje 5 pc. 18⅝ a 19; id. 3 pc. 36½ a 37; id. Coupons — a —; id. Passive 3⅞ a 4.

BERLIJN, 21 Jan. Schuldbr. 3½ pc. 88¼; Loten 103⅞; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. —; Loten fl. 200, —; id. fl. 300, —; id. fl. 500, —.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 Januarij.

In Rotterdam zijn naar hier verkocht 150/4 k. Congo Thee, pg. 381 van 1848, merk Clara Anna Maria.

GRAANMARKT.

In Granen geen handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. 73½; Sept. en Oct. 61 £vl. *Raapolie* op 6/w. *f* 45½; Vliegend 44½; primo Mei ek. *f* 42½, ¾; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 36½, ¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32¼; Vliegend *f* 31¼ *Hennepolie* op 6/w. *f* 38½; Vliegend *f* 37½.

ROTTERDAM, 22 Jan.] Heden werden verkocht 219 v. Kentucky Stelen en 139 v. Maryland Tabak, per diverse ladingen.

Kamfer bleef heden zonder omzettingen. — Van Gum Damar werd eene partij tot *f* 28½ afgedaan en blijft tot dien prijs gevraagd, doch onder *f* 29 a 80 niet verder te koopen. — Van Staranijs zijn 100 k. tot 55 c. verkocht. — Van Staranijs-Olie werden 9 k. a 4 bussen tot *f* 4¾ genomen. — Cassia-Olie is tot *f* 9 afgedaan. — In Tamarinde werd tot verhoogden prijs ook iets gedaan. — De lading Chilt Salpeter is zeilende per Catharina van Valparaiso, afgedaan tot geheimen prijs.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 14 tot en met 19 Januarij, zijn geweest als volgt:

Uitvoer naar Zee:

Tarwe L. 75.

SCHEEPSTIJDINGEN.

DOUVRES, 20 Jan. De schepen Elisa, kapt. Jurgensen, van Cefalonia naar......... en Onderneming, kapt. Zwaneuburg van Alicante naar Amsterdam, zijn alhier lek en met meer andere schade binnengeloopen.

PORTSMOUTH, 21 Januarij. Het schip Immagonda Sara Clasina, kapt. Zoetelief, van Batavia naar Amsterdam, is alhier lek binnengeloopen, zijnde aangezeild.

RIVIER-BERIGT.

Rijnhoogte	ARNHEM 22 Jan.	2 el 9 duim.
	KEULEN 22 »	4 voet 10½ »

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den op .... Komeet, Kapt. Wesseman, van Rotterdam naar Batavia.

MENGELWERK.

Het jonge Duitschland en het Communisme in Zwitserland.

Döleke bevond zich dus in den maalstroom der clubs ingewijd in de mysterien der geheime propaganda, en leefde in eene groote losbandigheid. Hij woonde achtervolgens te Geneve, te Morges, te Lausanne, te La-Claude-Fond, te Sallavaux, bij het meer Morat; en zonder de broeinesten van zedelijke vernieling te rekenen, die hij in de verschillende steden daarstelde, werd hij de oprigter der clubs van Nyon, Rolle, Aubonne, Vevey, Aigle, Saint-Imier; overal legde hij — om de uitdrukking van het rapport van Neuchatel te bezigen — eene vreesselijke bedrijvigheid aan den dag.

Onophoudelijk zien wij hem reizen, redevoeringen houden en schrijven. Met de in de verschillende clubs verspreide leden, onderhoudt hij eene dubbele, officieële en bijzondere correspondentie; hij wekt hen den een door den ander op, en bewaakt hen. In één woord, hij draagt hun lot in zijne vurige en trouwlooze handen; hij brengt alle draden der geheime *affiliatie* in beweging, en men zal zien, dat deze draden talrijk, fijn gesponnen en dooreengeweven waren. Die zorgen houden hem uitsluitend bezig en brengen hem in geestverrukking: »O welk eene vreugde," schrijft hij aan Georges Fein, »welk eene vreugde van zich zoo ruim en onbekrompen te kunnen baden in zulk eene levenswijs!"

Zich elken avond het genoegen geven van de clubisten van het »Jonge-Duitschland" te ontzedelijken, gelijk hij gedaan heeft om zich over die furie, zijne waardige wederhelft, te wreken, gelijk hij aan Standau schrijft, toen hij haar vervloekte; het geweten zijner hoorders te berooven van gevoelens en verwachtingen, waarvan zij troost en hulp konden ontleenen, gelijk een boosdoener des avonds heimelijk in eene heilige plaats sluipt om het altaar te plunderen en te honen; zijne welsprekendheid en zijn cynisme te misbruiken om op de ligtgeloovigheid en de ontberingen der hem omringende arbeiders te werken, ten einde hen tegen de goddelijke en maatschappelijke instellingen op te ruijen; hen die genegen mogten zijn hun het hoofd te bieden, met zijne sophismen te overladen en tot zwijgen te brengen; grootmoedige opwellingen des gemoeds en de liefderijke toegenegenheid in hen te verstikken om hun niets over te laten dan menschenhaat en afkeer van God; in één woord, gelijk Dölcke het zelf zeide, de theorie der vertwijfeling voortplanten — ziedaar waarin die wulpsche trotschaard vermaak schiep; en met welk een dollen ijver, met welk een welbehagen, helaas, en met welken goeden uitslag ziet men hem die slechte geneugten als met volle teugen inzwelgen!

Men kan hierover goed oordeelen uit den volgenden brief, dien hij uit Morges aan Standau heeft geschreven, den 22 Julij 1842:

»Ik heb hier te Morges gisteren talrijke en verblijdende bewijzen ontvangen dat mijne laatste redevoering, die anderhalf uur heeft geduurd, aller harten, zelfs die der botste en onbeschaafdste werklieden weggesleept heeft. Wanneer ik bemerk dat mijne woorden de aanhoorders doen ontvlammen, dan vooral gevoel ik dat ik zelf warm word en in vuur geraak, en in zulke oogenblikken ondervind ik dat deze mijn werkkring is en mijn leven; en echter hebben wij de vreugde der overwinning nog niet ondervonden, noch de vruchten van onzen arbeid gesmaakt. Och wilde men toch eens! wilde toch het volk eenmaal.... dan gevoel ik dat zich in mij eene magtige krisis zou ontwikkelen. Dan zou ik een buitengemeen groot genoegen vinden — in het vechten."

Echter blijft Döleke meester van zijn helschen hartstogt en om de Nero's-vreugde te genieten, die hij zichzelven belooft, en om de recruten te vormen die hij voor den maatschappelijken strijd bestemt, voert hij in koelen bloede eene geleerde taktiek, die vruchtbaar is in trouwloosheid en hulpmiddelen. Het volgend voorval zal van dien aartsbedrieger een juist denkbeeld geven:

De geheime propaganda van het »Jonge-Duitschland," begeerig om de werklieden geheel en al onder haar juk te krommen, hen van elken invloed van brave lieden verwijderd te houden, poogde alle gevoel van ontzag, eerbied, erkentelijkheid in hunne ziel uit te roeijen. Echter was Döleke er niet in geslaagd, zijne leerlingen geheel en al te doen ontaarden. Toen hij Lausanne moest verlaten om aan het gymnasium van La-Chaude-Fond de betrekking van onderwijzer in de Hoogduitsche taal waar te nemen, besloten de gewone bezoekers van den kring, dien hij verliet, om hem een bewijs van hulde en erkentenis te geven; zij kwamen overeen om hem een fraaijen zilveren beker present te doen. Becker en Kulmann zouden dat geschenk opgeraapt en van vreugde in hunne handen gewreven hebben; maar Döleke wist een klein voordeel en een genot van eigenliefde op te offeren aan het verlangen om aan zijne wederspannige leerlingen eene duurzame les te geven. Om hen des te beter van zijne theorien over de pligt van dankbaarheid te doordringen stelde hij zich zelven als het slagtoffer voor. Want toen, daags voor zijn vertrek, de clubmannen van Lausanne het voor hem bestemd geschenk bragten, snaauwde hij hun gramstorig toe: Wat heb ik dan toch gedaan om zulk eene vernedering, zulk een smaad van u te ontvangen?"

Op deze wijze en nog met veel meer bitterheid en geveinsdheid ging hij voort, zoodat aan de ongelukkige werklieden de tranen in de oogen kwamen. Marr was er ook bij tegenwoordig; meer buiten zijn humeur gebragt dan verteederd door dit tooneel, verzocht hij Döleke zich toch te laten vinden en dien *geringen beker* aan te nemen.

Zoo is het dat Marr in zijn werk dit treffende huldebetoon opteekende als een bewijs van waarlijk zeer slecht geplaatste erkentelijkheid. Döleke was onverbiddelijk en speelde zijne rol tot aan het einde toe. Nadat onze beide acteurs achter de schermen waren gekomen, hebben zij zeker niet weinig gelagchen, dat zij de onnoozele halzen zoo duchtig hadden beet gehad. »Men zal misschien, zoo merkt Wilhelm Marr aan, de onverzettelijkheid van Döleke een weinig overdreven vinden; maar zulke overdrijvingen zijn noodig wanneer men op de menigte indruk wil maken."

Het is waar dat Döleke, om de gewone bezoekers der club het »Jonge-Duitschland" onder het juk te brengen en zich het regt te geven van met zooveel bekwaamheid te werken op lieden, die van nature zoo ligtgevoelig zijn, geenerlei vermomming noch bedrog ontzag, en dat hij zelfs zoover ging van euveldaden en valschheden te bedrijven.

Ofschoon Döleke een letterkundige was, droeg hij somwijlen een werkmans kiel. Te La-Chande-Fond had hij een patent als herbergier genomen, ten einde tegelijkertijd waard en hoofdman der club te kunnen zijn en de leden des genootschaps onder zijn oog te kunnen houden en getrouw te doen blijven. Voor lieden die er in geoefend waren de grondbepalingen van het menschelijk geweten te verachten, valsche acte-stukken te maken en te gebruiken, was dit eene zeer kleine pekelzonde of liever eene zeer natuurlijke handeling. Ook hadden die leden van het »Jonge Duitschland," wier papieren, paspoort of *Wanderbuch* niet in orde waren, niets meer te doen dan zich tot Döleke te wenden. Met de hulp van Standau ondernam hij zonder zich te bedenken alle soorten van vervalsching. Zie hier de toestemming die Standau hem van Morges opzond na een verzoek van Döleke te hebben ontvangen.

»Ik ontvang op het oogenblik uw tweeden brief. Ik beloof u het *Wanderbuch* (livret) dat gij mij vraagt. Ik zal het zegel naauwkeurig namaken. Vervolgens kan een stempelsnijder het kalkeeren met eene stompe graveernaald; en het een weinig onduidelijk afdrukken met drap van lampolie; die stof ontbreekt mij juist. Maar hoor, Döleke, wees wel op uwe hoede dat Blumhardt mij niet ga verraden. Als de zaak eens even zoo afliep als met het paspoort!"

Men ziet wel, dat Dölcke buitengewoon gedienstig was. Was hij er al niet in geslaagd, de zielen, die hij wilde ontzedelijken, van alle gevoel van erkentelijkheid te berooven, dan had hij ze ten minste toch genoeg verbasterd om alle kennis van goed en kwaad in hen uit te roeijen. De gewone leden der club van het »Jonge-Duitschland" wisten ook geen onderscheid te maken tusschen de onschuldige diensten en de misdadige welwillendheden, die deze verleider hun bewees. Daar zij al te eenvoudig waren om zijne kuiperijen te doorgronden, beschouwden zij al zijne berekeningen, al zijne listen, al zijne fijne streken voor even zoo vele bewijzen van vriendschap, toegenegenheid en zelfverloochening. Zij bewonderden zijn talent, zij aanbaden zijn karakter, en Marr, die niet gaarne zijn aandeel in eene slechte daad ziet verminderen, getuigt mede, dat hij zonder hulp van dien vermogenden volksleider, er nimmer in geslaagd zou zijn, om het hedendaagsch atheïsme zoo vele vorderingen te laten maken.

ADVERTENTIEN.

(43) Heden overleed tot mijne bittere droefheid mijn eenige Broeder de Eerw. Heer JOSEPHUS ANTONIUS COPPENS, in den ouderdom van 49 jaren en nagenoeg 8 maanden, sedert het jaar 1833, Rector te Handel.

HANDEL, den 15 Januarij 1850.

W. A. COPPENS, Pastoor te Drunen.

---

(48) Onder het Dorp *Voorst*, provincie *Gelderland* te Huur, tegen 1 Mei e. k. **DE HAVEZATTE BUSSLOO**, met TUIN en PLEIN, aan den Straatweg van ZUTPHEN op DEVENTER, in de nabijheid der R. C. Kerk gelegen. Men vervoege zich met *franco* brieven bij den Eigenaar op *de Beelhorst*, te BRUMMEN bij ZUTPHEN.

---

(47) In eene stad in *Gelderland* wordt gevraagd, een **LEERLING** in eenen MANUFACTUUR-WINKEL, van de R. C. Godsdienst, niet beneden de 15 jaren, met een goed uiterlijk en van een zedig gedrag. Ouders hierop reflecteerende adresseren zich met *franco* brieven onder Lett. Z. aan het Bureau dezer Courant.

---

(49) **Lees Hier.**

Bij LUTKIE & CRANENBURG, Fabrijkanten, Papierhandelaars en Boekdrukkers te *'s Bosch*, is van de pers gekomen en in hunne Magazijnen te AMSTERDAM, ROTTERDAM en in al de voorname steden des Rijks van heden af aan verkrijgbaar gesteld:

GESCHIEDENIS des Ouden en Nieuwen Testaments,

MET CHRISTELIJKE EN STICHTENDE BEMERKINGEN, PLATEN EN LANDKAARTEN,

GENAAMD:

HISTORIE DES BIJBELS.

Een Boekdeel in groot mediaan formaat van bijna ACHT HONDERD bladzijden, dat thans, (zoo als het nu is) in zuivere Nederlandsche stijl en spelling, ten eersten male het licht ziet. Voor ROOMSCH-CATHOLIJKEN is het, zoo ten aanzien van de kennis en wetenschap der Heilige Schriftuurboeken als ten aanzien van stichtelijke bemerkingen eenen

GOUDEN SCHAT

van steeds blijvende huislektuur, die door haren Goddelijken inhoud alle andere boeken overtreft. (Met Kerkelijke Goedkeuring.)

Dit groote CATHOLIJK HUISBOEK is gebonden in eenen fransch-marokijnen band, marmer op snee, verguld op titel, rug en plat en verkrijgbaar gesteld à *f* 1.40

Bij LUTKIE & CRANENBURG te *Amsterdam* (Nieuwendijk), te *Rotterdam* (hoofdsteeg), te *'s Bosch* (Keizerstraat), te *Dordrecht* (Voorstraat), te *Leiden* (Botermarkt), te *'s Hage* bij P. J. VAN LEEUWEN EN ZOON (Spuistraat) te *Utrecht* bij A. GRIJSEELS EN COMP. (bij de Waag), te *Arnhem* bij GRIJSEELS EN VISSER (Rhijnstraat), te *Alkmaar* bij J. B. J. VAN ROOZENDAAL (op de Mient), te *Delft* bij J. B. VAN DOREMAALEN (Jakob Gerritsstraat), te *Haarlem* bij J. VAN RIJZEN (Schagchelstraat), en overigens in hunne bekende Noord-Brabantsche Depôts.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.